

Asker MDG Valgprogram 2023 - 2027

Grønn politikk!

Solidaritet er kjernen i Miljøpartiet De Grønnes politikk. Solidaritet med alle mennesker, dyr, natur og framtidige generasjoner.

Den internasjonale, grønne bevegelsen er bygget på respekt for liv, mangfold, demokrati, likestilling, frihet og ansvar. Økonomien må underordnes sunne økologiske prinsipper. De Grønnes politikk er basert på erkjennelsen av at vi er avhengige av naturen og at naturen har egenverdi. Vi vil mobilisere menneskehetens viljestyrke, skaperkraft og optimisme for å ta vare på livsgrunnet på jorda, og fremme samhørighet med alt levende på planeten vår – nå, og i årtusenene som kommer.

«Vår visjon er et solidarisk og mangfoldig Asker der flere kan trives og naturen blomstre. Det betyr å stå opp mot kreftene som truer vårt grønne og trygge Asker».

Innhold

Solidariske og mangfoldige Asker	4
Klima	6
Natur og biologisk mangfold	8
Naturen der vi bo	9
Marka - leveområder for planter og dyr	9
Restaurering av natur - et kinderegg	10
Naturen har egenverdi og er en viktig del av folkehelsen	10
Respekt for dyr	10
Redde Oslofjorden	10
Rent vann og sikker vannforsyning til hele Asker	12
Et bærekraftig og mangfoldig næringsliv i Asker	14
Helsefremmende arbeidsplasser til alle digitale tjenester	15
God helse og livskvalitet for alle	16
Mangfoldige tros- og livssynssamfunn	17
Verdig og god alderdom - eldreomsorg	17
Utenforskap og ensomhet	17
Respekt og hjelp til rusavhengige	17
God behandling når du trenger det	18
Meningsfull fritid og et mangfoldig kulturliv med naturen som kilde til livskvalitet	18
En god skole og kreativ oppvekst	20
Hegn om leken	20
Trygg barnehage	21
Askerskolen skal gi muligheter for alle - en grønnere og mer praktisk skole	21
Lærere skal være lærere - barn skal være barn	21
Ungdom	22
En inkluderende og miljøriktig boligpolitikk	24
Menneske- og naturvennlig arealbruk, by- og tettstedsutvikling	26
Et aktivt sentrum	27
Ren energi og bærekraftig energiforbruk	28
Solid infrastruktur og grønn samferdsel	30
Sunn mat og bærekraftig lokalt landbruk	32
Lokaldemokrati er viktig - en ny politisk kultur	34
Sosialt ansvar og mangfold	36
Kulturtilbud for alle	37
Rikt og variert friluftsliv og et bredt idrettstilbud	37
Inkludering av flyktninger	38
Tilrettelegging for ulike funksjonsevner	38

Solidariske og mangfoldige Asker

Vår visjon er et solidarisk og mangfoldig Asker der flere kan trives og naturen blomstre. Det betyr å stå opp mot kreftene som truer vårt grønne og trygge Asker.

Solidaritet er kjernen i Miljøpartiet De Grønnes politikk. Solidaritet med alle mennesker, dyr, natur og framtidige generasjoner. Den internasjonale, grønne bevegelsen er bygget på respekt for liv, mangfold, demokrati, likestilling, frihet og ansvar. Økonomien må underordnes sunne økologiske prinsipper.

De Grønnes politikk er basert på erkjennelsen av at vi er avhengige av naturen og at naturen har egenverdi. Vi vil mobilisere menneskehetens viljestyrke, skaperkraft og optimisme for å ta vare på livsgrunnlaget på jorda, og fremme samhørighet med alt levende på planeten vår – nå, og i årtusenene som kommer.

Asker har en mangfoldig natur, befolkning og næringsliv, og vi mener dette er Askers styrke. Derfor vil vi legge til rette for at alle kan bidra og utfolde seg ut fra sine forutsetninger og sin bakgrunn. Da legger vi samtidig til rette for inkludering, lav kriminalitet, trivsel og produktivitet.

Asker har et mangfoldig nærings- og naturgrunnlag med nærhet mellom folk, natur og kulturlandskap. Med kunnskap og omtanke vil Asker MDG at kommunen blir et eksempel på godt samspill mellom folks aktivitet og ivaretagelse av biologisk mangfold. Hele kommunen skal utvikles samtidig som vi oppnår en sterk reduksjon i utslipp av klimagasser og forurensninger.

Klima

Askers innbyggere er opptatt av klima. I en nylig utført innbyggerundersøkelse kommer det frem at innbyggerne er villige til å gå langt i egne klimatiltak, noe som viser at de er mer progressive enn politikken som føres. Kommunen derimot har ikke nådd sine klimamål. Tvert imot går det for tregt med å senke det materielle forbruket, øke energi-effektiviteten og skape bedre kollektivtransport. Det settes ikke av nok penger til klimatiltak i Askers budsjetter og gang på gang blir klimavennlige løsninger nedprioritert. Det har vi ikke råd til. MDG vil alltid prioritere klima- og naturvennlig politikk når viktige hensyn settes opp mot hverandre.

Vi opplever allerede negative effekter av høyere gjennomsnittstemperatur som vil forverres med ytterligere temperaturstigning. Vi må forvente økning i ekstremvær, flom og skred. Økosystemer vil endres og et varmere klima kan føre til uopprettelig skade på naturen vi og andre arter er avhengig av. Asker skal ligge i front for å redusere klimagassutslippene. Innbyggerne i Asker ønsker en mer offensiv klimapolitikk.

Vi skal redusere utslippene både innen kommunens grenser og det som lages ved produksjon og transport av varer og tjenester som vi kjøper og forbruker. De direkte utslippene i Asker i 2021 var 178 984 tonn CO₂, mens de indirekte og importerte utslippene (scope 2 og 3) er i kommunens egen klimaplan anslått til rundt 830.000 tonn CO₂.

De samlet største kildene til klimautslipp i Asker er fra vårt forbruk av mat, strøm, forbruksmateriell, transport og reise, samt transport i kommunen. MDG jobber for at Asker blir en lavutslippskommune innen 2030. Det betyr at Asker kommune, innbyggere og næringsliv minst skal redusere våre direkte klimagassutslipp med 80 % innen 2030, med 2009 som referanseår. I tillegg vil MDG jobbe for å redusere vårt enorme forbruk. Vi kan gjøre noe med våre reisevaner, mot matkasting og for gjenbruk.

Person- og varetransport innebærer betydelige utslipp og forbruk av energi i hele livsløpet, også for nullutslippskjøretøy. Vi må sørge for at kommunen legger til rette for og påvirker kollektive transportløsninger, som er mindre bilbasert. Ny E18 må erstattes med en kraftfull satsing på kollektivtransport og sykkel. Det enorme energiforbruket vårt må ned. Naturen må skånes og gjenopprettes.

Vi vil

- at Asker kommune skal bruke klimabudsjett og klimaregnskap for å nå målsettinger om reduksjon av CO₂.
- at Askersamfunnet skal redusere sitt energiforbruk med 30% innen 2027 (fra 2022 nivå), utnytte naturen og landbruksareal som karbonlager.
- redusere kjøttforbruket i kommunens virksomheter med 70% innen 2030. Det skal alltid tilbys næringsrike, smakfulle plantebaserte retter.
- sikre at sunn og smakfull plantebasert mat er tilgjengelig hver dag i alle kommunens kantiner, storkjøkken og virksomheter.
- innføre plantebaserte/vegetariske dager.
- ha plantebasert mat som standard ved møter og arrangementer.
- at Kommunen skal redusere matsvinn med 70% innen 2030.
- jobbe for flere produkter fra lokale produsenter i butikkene, blant annet gjennom innkjøp til kommunens egen drift.
- at innkjøp av varer og tjenester i kommunens regi innen perioden skal bidra til utslippskutt, økt lokal verdiskaping, innovasjon, ombruk og gjenbruk.
- støtte opp om det pågående arbeidet med grønne klasserom og skolehager.
- satse på sykling med mål om sykkelandel på 15% innen 2026 og 25% innen 2030, legge til rette for samkjøring spesielt på køutsatte strekninger, f.eks. på Røykenveien.
- innføre smart trafikkstyring og etablere rushtidsbommer for å sikre bussens framkommelighet.
- stanse bygging av ny E18 motorvei til Asker etter dagens planer, og i stedet fornye E18 med miljølokk, bygater med nedsatt fartsgrense samt ekspressykkelveg.
- at nullvekstmålet om at all vekst i persontransport skal skje ved sykkel, gange eller kollektiv skal gjelde i hele kommunen.
- stille krav om fossilfrie bygge- og anleggsprosjekter, miljøsertifisering, samt gjenbruk/ombruk, vedlikehold og optimalisering fremfor å erstatte gamle bygg med nybygg.
- Stille krav om bruk av minst 50% resirkulerte råvarer eller ombrukte byggevarer i nybygg innen 2030.
- Stille krav til minst 70% gjenbruk i kommunens egne byggeprosjekter innen 2035.

Natur og biologisk mangfold

Asker er et av områdene i landet med rikest arts mangfold. Mye av kulturlandskapet i vår kommune er fortsatt intakt, med grønne lunger og en relativt urørt kyst i de søndre delene. Ambisjonen med kommunesammenslåingen var å skape en stor grønn bygd fremfor å bli en forstad til Oslo, noe som betyr å ikke gi etter for det økende utbyggingspresset. For å kunne være en grønn bygd må vi ta vare på landskap, utsikt og natur og vi må verne strandsonen og vår lange flotte kyst. Dessverre driver politikken frem mer utbygging og vekst og vår flotte natur bygges ned bit for bit.

Vi lever i en tid der vi må beskytte naturen, stanse tap av arts mangfold og fremme skånsom bruk av våre ressurser. For å sikre levedyktighet er det nødvendig å skjøtte viktige biotoper, gjenopprette økosystemer og øke bestanden av truede og sårbare arter.

Uten grundig kunnskap om naturen i Asker risikerer vi å ødelegge verdifull natur vi ikke visste eksisterte. Derfor er en grundig og helhetlig kartlegging av Askers natur viktig. Da vil vi også kunne se hvordan arealplanleggingen må gjøres for å hensynta sammenhengen mellom de forskjellige naturområdene og naturtypene, og hvor det er nødvendig eller ønskelig å etablere hensynssoner.

Miljøpartiet De Grønne bygger sin politikk på naturens premisser og setter derfor dens tålegrense som ramme for all politikk. Det betyr i praksis at alt vi gjør må granskes i et økologisk perspektiv og tilpasses slik at naturen alltid vinner. Vinner naturen, som er vårt livsgrunnlag, så vinner også vi mennesker og velferden øker, for oss og våre barn og barnebarn.

Vi vil

- alltid fremme den mest progressive naturpolitikken, være naturens forkjemper i saker der flere hensyn står mot hverandre.
- ha nulltoleranse for å bygge ned natur (arealnøytralitet).
- stanse tap av natur gjennom et arealregnskap som har som mål at alle arealinngrep i sum er minst arealnøytrale slik at vi ikke taper natur.
- kartlegge og føre regnskap over alle naturverdier i Asker (naturregnskap).
- verne om og lage nye grønne korridorer i Asker som sikrer trekkveier og artenes overlevelse og hindrer biologiske øyer.
- hindre byggeprosjekter i strandsonen, ta vare på viktige naturtyper og det som er igjen av natur i 100-metersbeltet.
- øke det biologiske mangfoldet ved å ivareta eksisterende natur, restaurere ødelagte naturområder i kommunen og etablere hensynssoner i arealplaner.
- jobbe for bærekraftig skjøtsel av kulturlandskapet og ivareta viktige naturtyper som myr, eng og kalkrygger.
- hindre at det hogges gammel og artsrik skog og ikke hogge langs myrer, vann og vassdrag.
- starte en prosess i samarbeid med kommunen, grunneiere og frivilligheten, for systematisk fjerning av naturskadelige fremmede arter og stoppe spredning av disse.
- at Asker skal være en foregangskommune og bidra til engasjement for biologisk mangfold hos innbyggerne, kommunen og næringslivet. Vi tror kunnskap og aktivitet på dette området kan gi gjensidig nytte og grunnlag for lønnsom aktivitet.
- at Asker skal ha en plan for reduksjon av lysforurensning med fokus særlig i og ved naturområder i hele kommunen.
- åpne gamle bekkefar.
- jobbe for naturpositivitet i større utbyggingsprosjekt.

Naturen der vi bor

Mennesker trenger nærnatur og spesielt barn og unge har behov for grønne lunger, lekeområder og hundremeterskoger. MDG mener at alle har krav på et friskt miljø der de bor. Ved utbygging skal mest mulig av eksisterende natur og trær bevares. Nedbygging og parkifisering av intakt natur må stoppes.

Vi vil

- alltid planlegge for mest mulig bevaring av natur, bekkedrag, stedsden skog og stedsdefinerende trær.
- ta vare på og skape nye smett og stier som knytter bo- og fritidsområder sammen på en skånsom måte i planlegging ta hensyn til leveområder for småkryp, plante- og dyreliv og bidra til at også private hager, veikanter og lekeområder og parker bidrar til biologisk mangfold.
- øke areal til blomsterenger i hager, parker og langs veiene, og bidra til mer matnyttig beplantning i boområde.

Marka - leveområder for planter og dyr

Marka i Asker er en rikdom for Askers innbyggere og leveområde for planter og dyr. De grønne vil at all skogsdrift gjøres på en økologisk forsvarlig måte (unngå markbereding, flatehogst, grøfting, monokulturer og bruk av plantevern/gjødsel). Dette betyr at biologisk viktige områder må kartlegges av fagfolk og utelates fra hogst. Dette kan være spillplasser, yngledammer for amfibier, myr, bekker og vann, gammelskog eller forekomster av sjeldne arter. Kulturminner, setre, gamle stier og veifar må også få ligge i fred. Eldre skog som ikke tidligere har vært flatehogget gir mulighet for en fleraldret og variert skog, her bør hogst vurderes nøye og eventuelt kreve lukkede hogstformer. Markagrensen/markaloven sikrer at alle brukere kan utøve sine aktiviteter, og at det ikke blir bygget i marka, men gir få begrensninger for skogbruket. Å bruke marka er et gode mange prissetter høyt, bruk av marka må skje på naturens premisser slik at den kan nyttes av generasjonene som kommer etter oss.

Vi vil

- jobbe for at markaområdene i hele kommunen blir innlemmet i markaloven.
- oppnå vern av viktig gammelskog.
- kartlegge og sikre økosystemer tilknyttet skogen.
- at kommunens egen skog forvaltes med fokus på naturmangfold og friluftsliv.
- øke vern for friluftsliv (markaloven).
- spre belastningen på utfartsmål og stier ved å ha flere startpunkt med god adkomst.
- øke antall turmål som er universelt utformet og barnevennlige.

- la skogen bli eldre før den hugges, da bindes mer karbon.
- lukkede hogstformer skal være den foretrukne hogstmetoder, spesielt i ikke tidligere flatehogget skog.

Restaurering av natur - et kinderegg

Å tilbakeføre våtmarkssystemer til sin opprinnelige og rene tilstand, å restaurere myrområder og å sikre og skape grønne, blå korridorer i kommunen er et viktig bidrag for å stanse tap av arter og stoppe klimaendringer. Tilgang på slike sammenhengende oaser fra fjord til marka er et gode som verdsettes høyt av både folk og småkryp. Vi i de grønne vet at den billigste og mest effektive klimatilpasningen er å ta vare på og gjenskape naturen. Slik er vi rustet for fremtidens villere vær og beskytter vårt livsgrunnlag.

Naturen har egenverdi og er en viktig del av folkehelsen

I konsekvensutredninger ved utbygging blir intakt natur omtalt som en «ikke prissatt verdi». Det vil si at det å ødelegge og forurense intakt natur ikke koster penger. Det er tragisk og må endres. Konsekvensene av ødelagt natur koster oss ikke bare enorme summer, men er også en fare for liv og helse. Vi vil snu denne praksisen slik at natur ikke kan ødelegges uten en høy kostnad. Slik tar vi vare på våre evige verdier og bidrar til at fremtidige generasjoner ikke må betale en høy pris når de skal rense vann, jord og bygge opp igjen økosystemer de trenger for å leve. Tilgang på ren, intakt natur og lokale turveier er det viktigste og billigste folkehelseiltaket. Det finnes knapt en investering med større potensial til god fysisk og mental helse i alle aldre enn nærnatur og lett tilgjengelige stier i frodige lokale grøntområder og marka. Når skogs- og turveier er sperret med bom, skal også rullestolbrukere kunne passere.

Respekt for dyr

Dyr skal ha det bra i vår kommune. Et samfunn som er bra for dyra er også et samfunn som er bra for oss. Det betyr at vi må tenke dyrevelferd uavhengig av nytten dyr har for oss mennesker. De grønne vil sikre at kjæledyr, husdyr og ville dyr har det fint i Asker.

Vi vil

- at kommunen skal takke nei til sirkus med dyr.
- at privat oppskyting av fyrverkeri forbys.
- at kommunen har god informasjon om dyrehold, dyrevern

og nødhjelp for dyr og hjemløse dyr på sine nettsider.

- at kommunen oppfordrer hunde- og katteeiere til å ID-merke dyrene sine og stimulere til sterilisering av katter.
- at kommunen øker fokus på dyrevelferd i sine innkjøp.
- støtte åpen gård og gårdsturisme som kan fremme kunnskap om dyr og deres naturlige adferd og behov.
- fjerne piggråd, og gamle gjerder som ikke er holdt ved like.
- øke antall naturvernområder.
- kreve naturkartlegging i felt og konsekvensutredning før nye naturinngrep tillates og øke takten med naturkartlegging.

Redde Oslofjorden

Oslofjorden er resipient fra 118 kommuner. Det er avrenning fra landbruket, lekkasjer fra avløpsnett, gamle fyllinger og dårlig rensed kloakk. Private, kommuner og statlige instanser planlegger byggeprosjekt i og langs kystlinjen. Mange ønsker å mudre inn til sin brygge eller å anlegge sandstrand. Over 1 mill. innbyggere sogner til Oslofjorden, og mange ønsker å bruke den til fiske, båtliv, bading og rekreasjon. I tillegg fører biltrafikk og annen transport til store utslipp av mikroplast fra bildekk til fjorden, og bunnstoff brukt til fritidsbåter kan inneholde mikroplast og miljøgifter. Det er summen av alle disse inngrepene, påvirkningene og utslipp som er fjordens problem! Næringsstoffene fra avløp og husdyrgjødsel som i dag slippes ut i fjorden, er også verdifulle ressurser som må utnyttes bedre i en sirkulær bioøkonomi. For eksempel er fosfor regnet som en knapp ressurs som også er en kritisk viktig råvare til gjødsel. I en tid da det er behov for bedre forsyningssikkerhet av gjødsel til matproduksjon, blir det svært viktig å ta bedre vare på disse ressursene.

- Oslofjorden trenger umiddelbar hjelp ved å stoppe avrenning og alle små og store utslipp
- Byggeprosjekter i og langs fjorden må reduseres til et absolutt minimum.

Oslofjorden er til glede for alle innbyggere i regionen og ansvaret for å ta vare på den hviler solidarisk på alle naboer, brukere og det offentlige i fellesskap. Asker har en stor andel av kystlinja, og vi må ta vår del av jobben med å forbedre tilstanden.

Vi vil

- redusere tap av næringsstoffer fra Askers landbruk med minst 50% innen 2030, gjennom bedre gjødselplanlegging

og bedre jordforvaltning som ivaretar karbonlagring, infiltrering av nedbør, mikroliv og jordens fruktbarhet.

- at kommunen skal legge til rette for at 30% av all husdyrgjødsel i kommunen skal behandles i biogassanlegg, eller til kompost eller biokull innen 2030
- sanere avløpsnett med felles avløpsvann og overvann. Det må jobbes for å begrense overløp av kloakk til vassdragene og fjorden
- forbedre renseanleggene og innføre nitrogenrensing der dette mangler. Nye renseanlegg må anlegges med nitrogenrensing, gjerne i samarbeid med andre kommuner
- kreve at renseanleggene har bedre ressursutnyttelse, gjennom for eksempel biologisk felling av fosfor og nitrogen og utnyttelse av biogass.
- knytte spredte utslipp fra hytter, boliger og næring til avløpsnett som føres til renseanlegg.
- på steder som ikke egner seg for tilkobling til offentlig avløp, kreve lokale renseløsninger på hytte- og husnivå som bidrar til mindre transport og økt lokal ressursutnyttelse
- ha nulltoleranse for bygging i strandsonen.
- at utfylling, mudring og endring av bunnforholdene normalt ikke skal tillates.
- stille krav til mer miljøvennlig ferdsel på fjorden, både kommersiell og privat.
- stille krav til bruk av miljøvennlige bunnstoffer til fritidsbåter og etablere lokale miljøtrygge båtvaskeanlegg som erstatter bruk av bunnstoff.
- at kommunen må følge opp at alle marinaer har systemer for å ta i mot kloakk og avfall med krav til kildesortering, i henhold til de nyeste reguleringsene.
- prioritere rekreasjon og bading, og begrense fart for hurtiggående motoriserte farkoster i fjorden.
- forby vannscooter i indre Oslofjord.
- at overvann renses lokalt i bymessige områder, gjerne i tilrettelagte vannspeil med vegetasjon, og ledes ut i bekker og elver.
- at Asker jevnlig måler miljøstatus i vassdragene slik at man kan sette konkrete mål og dokumentere forbedringer.
- at alle små og store «fyllinger» må kartlegges, måles og ev. ryddes opp i.
- at bunntåling i Oslofjorden forbys.
- at det ikke tillates flere småbåthavner/marinaer. Unntaket er sanerte enkeltbrygger som samles i felles havner uten

å øke antall båtplasser.

- legge til rette for at flere kan bruke fjorden uten å eie båt selv, gjennom utleie og sambruk av båter og økt tilbud av offentlig transport til populære utfartsmål
- ha lavere fartsgrense på fjorden.
- etablere et pilotprosjekt som måler og følger opp lokale utslipp ved Åroselva.

Rent vann og sikker vannforsyning til hele Asker

I Asker er 60 % av elvevannforekomster, 40 % av innsjøvannforekomster og alle kystvannforekomster i risiko for ikke å oppnå «god økologisk og kjemisk tilstand» etter EUs vannrammedirektiv. Mange av disse vannforekomstene er også definert som vannforekomster med høy eller middels sårbarhet. Resultatene fra vassdragovervåkingen for 2020 viser at det er mange punkter som har for høye verdier av fosfor og tarmbakterier. Lokale resipienter er mange steder under sterkt press, på grunn av utslipp av avløpsvann, urbanisering, utbygging, jordbruk og dyrehold.

Alle utslippene fra samfunnet bidrar til overgjødning og tilslamming av elvene våre, endrede leveforhold for naturen og dårlig miljøstatus i Oslofjorden. Vi vil jobbe for å redusere «diffuse» utslipp fra urbane områder, boliger og industri. Avrenning fra landbruket er viktig å redusere, det havner i vassdragene og i Oslofjorden. Vi må få bedre oversikt over, og kontroll med utslipp fra gamle fyllinger.

Vi vil

- støtte felles vannforsyning i samarbeid med nabo-kommuner, dette gir gjensidig forsyningstrygghet.
- utbygge drikkevannsnettet der dette er mangelfullt.
- åpne bekker og skape sammenhengende grønne korridorer. Elver, vann og alle bekkene våre er viktige blågrønne strukturer som gir liv til natur og friområder for befolkningen.
- rydde opp i gamle avfallsfyllinger.
- øke fokus på naturlige økosystemtjenester og betydning av mindre tiltak for å minske flomfare og annen klimarisiko.
- bruke Askers temaplan for vann og vannmiljø aktivt i alle plan- og byggesaker med mål om å minske klimarisiko og bedre dårlig vannkvalitet i små bekker og vassdrag, og oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i Askers vann og vassdrag, i Oslofjorden og Drammensfjorden.

Et bærekraftig og mangfoldig næringsliv

Askers mangfoldige næringsliv har stort potensiale til omstilling. For å løse klima- og naturkrisen må vi øke verdiskaping og produktivitet med mindre forbruk av naturressurser og uten å ødelegge for miljøet. Asker trenger derfor bedrifter og arbeidsplasser som gir ny grønn verdiskaping.

Grønn omstilling gir enorme muligheter for Asker. Næringslivet vårt kan bli ledende innen bærekraft, sirkulær økonomi og fornybar energi. Det forutsetter at fortidens løsninger som stimulerer sløsing og overforbruk av jordas ressurser fases ut, og erstattes av leie, ombruk, reparasjon og gjenvinning.

I tillegg må vi satse mer på en kultur- og tjenestebasert økonomi, som gir gode tilbud og positive opplevelser for innbyggerne.

Vi vil

- gi bedre muligheter for bedrifter som satser på bærekraftige og sirkulære forretningsmodeller som innebærer mindre bruk av jomfruelige ressurser i en gammeldags og lineær «bruk og kast» økonomi.
- at kommunen skal skape et grønt næringscluster f. eks. med utgangspunkt i Askers allerede ledende bedrifter innen sirkulærøkonomi, avfall, gjenvinning og miljøteknologi.
- at det ved ny regulering av næringsvirksomhet skal avsettes minst 30% av arealet til virksomheter med sirkulære forretningsmodeller, eksempelvis reparasjon og ombruk.
- prioritere arbeidsplassintensive fremfor arealkrevende bedrifter mao utnytte arealene bedre.
- stimulere til grønt og sosialt entreprenørskap og innovasjon.
- legge mer til rette for næringer innen kortreist mat, kultur, opplevelser, helse og reiseliv i kommunen.
- stimulere til at flere bedrifter etablerer lærlingplasser for ungdom, gjennom å stille krav til det i kommunens anbud.
- gi tilskudd til urban matproduksjon, herunder stimulering av andelslandbruk blant annet på kommunens arealer som i dag ligger brakk, samt gi tilbud om opplæring til kommunens innbyggere om dyrking i egne hager og felles jordlapper.
- påse at Øvre Sem også utvikles som et senter for bærekraftig småskala matproduksjon, herunder kjøkkenhager, andelshager og profesjonelt landbruk. Kommunen må følge opp ny eier av Øvre Sem gjestegård, Santo AS, som ønsker å etablere folkehøgskole, restaurant og gårdsbutikk i de gamle bygningene.

Helsefremmende arbeidsplasser til alle

Kommunen som arbeidsgiver har et stort ansvar og De Grønne vil sørge for en nødvendig satsning på arbeidsinkluderende tiltak. Arbeid er viktig for psykisk helse og mestring og er en stor del av livene våre.

Å ha en meningsfull jobb er av stor betydning. Det er derfor bekymringsfullt at personer med psykiske lidelser er en stor og økende gruppe som faller ut av arbeidslivet. For mange unge er det ikke lett å få deltatt i arbeidspraksis og få seg jobb, enten det er en sommerjobb eller den første ekte jobben. Samarbeid på tvers av arbeidslivet og utdan-

ningsinstitusjoner er ofte avgjørende. Mulighet for å samle litt jobberfaring i skoleårene likeså. Det gir selvtillit og er en berikelse for bedrifter.

Å skulle reise langt til jobben sin er en stor belastning for mange. Flere og flere unge flytter ut av kommunen når de skal finne seg jobb.

Vi vil

- legge til rette for at flest mulig kan ha drømmejobben sin i Asker kommune.
- at kommunen samarbeider med bedrifter og VGS om å gi unge muligheter til praktisk erfaring.
- at flere bedrifter og det offentlige samarbeider om å gi unge mulighet til praktisk erfaring.
- se på gode modeller som bidrar til at folk kommer seg tilbake til jobb når de har falt utenfor.
- jobbe for å få ned sykedager og øke nærvær ved å satse på nærværprosjekt i kommunen.

God helse og livskvalitet for alle

De fleste i Asker har god helse og er fornøyde med sitt liv. Likevel er det en økende andel av befolkningen som føler seg ensom og sliter med psykisk og fysisk uhelse. For mange bygger uhelsen seg opp av problemstillinger som det i utgangspunktet er lett å avhjelpe, men som det ikke blir lyttet til. Mangel på ressurser og rutiner skyldes oftest prioriteringer. I tillegg til å ha gode helsetjenester må vi skape varme, helsefremmende hverdagsarenaer som kan bidra til å løse menneskers utfordringer før de blir uhelse.

For Miljøpartiet De Grønne er det et mål at alle skal sikres god helse og livskvalitet uansett alder. Å leve et friskt og sunt liv er kjernen til god trivsel. For å komme dit er det viktig å fokusere både på psykisk og fysisk helse. Gjennom pandemien har vi særlig sett hvordan psykisk helse utfordres og at det er helt avgjørende i alle aldersgrupper. Mens depresjon og angst er blant de vanligste helseplagene hos unge føler mange eldre på ensomhet og at samfunnet ikke «trenger» dem lenger, og at de er blitt en belastning. Vi tror at alle kan bidra til et samfunn der folk på tvers av alle generasjoner er engasjerte, samhandler og bidrar til økt livskvalitet og helse. For å få dette til trenger vi et nytt syn på hvordan samfunnet organiseres, hvordan vi planlegger og betydningen av livsstilen vår. Vi må tørre å lære om følelser og adressere dette i barnehage, skole og andre institusjoner.

Det er en del utfordringer vi ikke kan løse gjennom f.eks. nye boformer, innovasjon og nytenking i helsesektoren eller samfunnsorganiseringen. Mange lever lenger enn tidligere og får demens eller andre sykdommer som gjør dem helt avhengig av profesjonell tilsyn. MDG står for en politikk der vi ikke lukker øynene for disse utfordringene og planlegger med nok sykehjems- og heldøgnsomsorgsplasser i kommunen.

Mangfoldige tros- og livssynssamfunn

I krevende livssituasjoner og til hverdag og fest spiller åndelige og religiøse møteplasser en viktig rolle for mange. En himmel over livet og respekt for natur, menneskeverd og dyrevelferd er grunnleggende i mange tro og religioner, og er med på å berike våre lokalsamfunn. Vi vil styrke tros- og livssynsorganisasjoners viktige rolle i lokalsamfunnet og bidra til å skape lavterskel møteplasser for alle aldersgrupper i ulike livssituasjoner.

Verdig og god alderdom - eldreomsorg

Ve Grønne vil sørge for å forbedre livskvaliteten for eldre. Eldre skal ha mulighet til å oppleve livsglede og en meningsfull hverdag uansett om man er hjemmeboende eller bor på en institusjon. Deltakelse i samfunnet er viktig og MDG vil ha mye større fokus på hvordan ulike folk i ulike alder kan være en ressurs. Å bevare mest mulig normalt liv for beboere på institusjoner er en viktig målsetning.

Vi vil

- styrke grunnbemanning i hjemmesykepleien og på sykehjem, også av fysioterapeuter, psykologer, miljøterapeuter og aktivitetører, samt serviceassistenter og andre yrkesgrupper som kan avlaste sykepleiere, hjelpepleiere og leger mht administrativt arbeid.
- fritt valg av sykehjem i kommunen så lang det er mulig.
- at eldre skal ha tilbud om sunn mat, basert på gode råvarer, gjerne kortreist og økologisk, og minst fire ganger daglig. En dag i uken skal være vegetarisk, fullverdig kosthold med protein- og vitaminrik varm mat.
- jobbe for samlokalisering av barnehager, barneskoler, eldreheim og sykehjem. Kontakt mellom generasjonene er verdifull og vil gi gode opplevelser og meningsfulle møter. Skoler og barnehager kan nytte seg av seg erfaringen.
- at pårørende og frivillige involveres i det sosiale og kulturelle på alders- og sykehjem.
- naKuHel (Natur, Kultur, Helse - et tverrfaglig folkehelse-senter i Asker) er et eksempel til etterfølgelse på mange flere steder. Vi vil jobbe for slike arenaer hvor alle kan oppleve mestring og felleskap gjennom fokus på livskvalitet, forebyggende arbeid, fysisk aktivitet, psykisk helse, kosthold og salutogenese - styrking av friske folk.
- styrke det psykiske helsevesenet og demensomsorgen.

Utenforskap og ensomhet

Alle skal oppleve inkludering og at livet er meningsfullt og sosialt. Det er lettere sagt enn gjort men politikere og kommunen har noen virkemidler som MDG ønsker å bruke.

Vi vil

- ha fokus på mobbing og relasjonskompetanse i barnehager og skolen.
- bedre tilgang til PP tjeneste (Pedagogisk-psykologisk tjeneste).
- jobbe for bedre samarbeid mellom skolehelse og annet hjelpeapparat på elevenes premisser.
- jobbe for at kommunen tilbyr lavterskeltilbud hvor alle kan delta.
- videreutvikle gratis tilbud for barn og unge som åpne hall og ungdomsklubber. Alle tettsteder bør ha et tilbud for ungdommen.
- Bidra til å styrke åpne lavterskeltilbud for alle aldersgrupper, herunder tilbud til innvandrere og flyktninger som et viktig integreringstiltak.
- styrke krisesentre og organisasjonenes innsats for å beskytte barn som utsettes for trusler, vold og incest.
- styrke innsats mot fattigdom.
- styrke helsesykepleier- og legetjenesten ved ungdomshelsestasjoner.
- reetablere «Utekontakten» i Asker.

Psykisk helse

Psykisk helse er en viktig prioritering, og det må prioriteres kompetanse og ressurser til å imøtekomme det ansvaret kommunen har til å gi god psykisk helsehjelp.

Vi vil

- gi rask tilgang på psykisk helsehjelp.
- ha gode tilbud til pårørende, både barn og voksne.
- satse på tiltak for forebygging.
- ha gode lavterskeltilbud innenfor psykisk helse og rus.
- personer med en moderat eller alvorlig psykisk lidelse og/eller et omfattende behov for helsehjelp, skal få den oppfølgingen de har behov for.

Respekt og hjelp til rusavhengige

De Grønne har det grunnleggende verdisynet at rus og avhengighet skal behandles som et helseproblem. Det betyr at rusavhengige må få hjelp når de trenger det og må kunne delta i samfunnet. For å kunne det må de få støtte til livsmestring og opplevelsen av å være til nytte.

Vi vil

- bedre helhetlig oppfølging av rusavhengige.
- nok boliger, ettervern, økt bruk av individuell plan,
- koordinator og ansvarsgruppe.
- rask helsehjelp til unge.
- økt beredskapsapparat i kommunen som er tilgjengelig når man trenger det.

God behandling når du trenger det

For å unngå langsiktige skader og sykdom er det avgjørende med rask og riktig diagnostikk, riktig behandling og god rehabilitering av somatiske og psykiske lidelser. Kjønnsspesifikk helseoppfølging er ofte viktig for et langt og friskt liv. Barn- og unge trenger et spesielt fokus i det lokale helsevesenet

Vi vil

- styrke rehabiliteringstilbud i kommunen.
- se på mulighet for flere legevakter i Asker.
- sikre god tilgang til lege, gynekolog og helsesøster med kompetanse på kvinnesykdommer og minoritetshelse i alle deler av kommunen.
- styrke jordmorsatsingen i Asker, også med fokus på oppfølging av kvinne og barn etter fødselen.
- sikre et bedre samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og fastlegene.
- bedre dekning av psykologer i kommunen.
- øke kompetanse om demens i helsetjenesten.

En god skole og kreativ oppvekst

Askerskolen leverer bra på mange områder, men må styrkes ut fra et mangfoldsperspektiv. Variert pedagogikk der praktiske, estetiske og kreative fag får like stort fokus som de teoretiske vil bidra til at flere elever trives og lykkes. Mindre testing og mer mestring vil bidra positivt til det psykososiale miljøet og gi en bedre skole, både for barn og voksne. Kunnskap om og kontakt med naturen er avgjørende gjennom hele oppveksten.

Utdanning er sentralt i våre liv, grunnlaget for bedre velferd og mulighetene til å tjene til sitt livsopphold. Skolegang gir også muligheter for varige vennskap, og støtte og hjelp fra ressurspersoner. Barnehage- og skoletiden er ofte helt avgjørende for hvordan vi får det senere i livet. Vi vil skape inkluderende arenaer med plass for ulike kulturer, evner og orientering.

Vi vil at barnehager og skoler gir barn og unge pågangsmot, nysgjerrighet, trygghet og kompetanse. Å hegne om leken må være et mål i seg selv. Verden vi lever i byr på store utfordringer som truer livsgrunnlaget vårt. MDG mener at barnehage- og skoletiden skal bidra til å forme mennesker som evner å ta vare på livsgrunnlaget vårt og kompetanse til å drive et bærekraftig Norge. Det innebærer kunnskap om naturens gang. Å lære om sirkulær økonomi som gir verdiskaping uten artsutryddelse og forurensing bør også være en del av skolen.

Barnehage og skole er først og fremst et offentlig ansvar. og dyrevelferd er grunnleggende i mange tro og religioner, og er med på å berike våre lokalsamfunn. Vi vil styrke tro- og livssynsorganisasjoners og kirkens viktige rolle i lokalsamfunnet og bidra til å skape.

Hegn om leken

Læring gjennom lek har med rette fått en renessanse. Det er gjennom leken vi opplever mestring, læring og glede. Uansett om det gjelder kroppsøving, svømming, matte eller musikk så gir lek et unikt utgangspunkt for skolefagene.

men også i barneskolen. Elevene på 1. årstrinn har et spesielt stort spenn i modenhet. Etter innføring av 6-årsreformen har overgangen fra lek i barnehagen til alvoret i skolen blitt utfordrende for mange av 5- og 6-åringene. Denne problemstillingen vil vi vie fokus og jobbe for løsninger med barns beste som rettesnor.

Trygg barnehage

Vi vil sikre god nok barnehagedekning i hele kommunen slik at alle skal ha kort vei til sin barnehage. Barnehagene skal ha nok fagpersonell av begge kjønn til å sikre kvaliteten og ivareta barn med spesielle behov. Alle barnehagene i Asker skal ha tilstrekkelig uteområder, en hundremeterskog og stille, grønne lunger - helst i nærheten. Vi vil legge til rette for flere naturbarnehager. Å være i kontakt med og lære om naturen er sunt, gir glede og lager sterke unge og voksne, både fysisk og mentalt. Bruken av plast i barnehager til kunstgress, demping under lekeapparater og til produkter og leker må begrenses, siden plast generer mikroplast og kan inneholde miljøgifter.

Askerskolen skal gi muligheter for alle - en grønnere og mer praktisk skole.

MDG vil legge til rette for at skolen i større grad bruker naturen i undervisningen. Kunnskap om bærekraftig bruk av naturen, muligheter og utfordringer må være et sentralt tema i Askerskolen. Vi mener også at skolene skal få ressurser til i større grad å ha berøringsflater med næringslivet, lokale bedrifter, landbruket og institusjoner som sykehjem, barnehager m.fl. for å gi elevene innsikt i samfunnets mangfold og mer praktisk erfaring og læring. Praktiske, estetiske og kreative fag er en viktig del av det å ta hele mennesket i bruk og må bli høyere prioritert i politiske beslutninger om skolen. Vi tror at de praktiske og estetiske fagene må få større vekt fra barneskolen av og oppover i hele skoleløpet. Dette har avgjørende betydning for trivsel i skolen, frafall, allment læringsutbytte og en vellykket karriere. Barn lærer best ved å kunne utforske og få tilgang på ulike læringsmetoder i tillegg til, eller som erstatning for teoretisk læring. Dette er spesielt viktig i en tid der skjerm har inntatt de aller fleste arenaer, både i skolen, hjemme og i fritiden. Nettvett er en viktig kompetanse i skolen.

Det er viktig med et sterkt fokus på det psykososiale miljøet på skolene, inkludering og arbeid mot mobbing er

bare to eksempler på hva det betyr. Skolens personale, FAU, foreldre og elevene selv trenger kontinuerlig skolering og øving i å løse utfordringene på dette området. Dialog, samarbeid, og likeverdig og respektfull omgang vil forebygge utenforskap og være avgjørende for vedvarende løsninger. Helsesykepleiere, PPT og BUP er viktige samarbeidspartnere for barnehagene og skolene, spesielt i arbeidet med barn og unge som møter store utfordringer i møte med barnehage og skole. Vi må gi økte ressurser til PPT, BUP og skolehelsetjenesten for å sikre tilgang til helsesykepleier og gjøre PPT og BUP i stand til å gjøre gode vurderinger av de elevene som trenger det.

Lærere skal være lærere - barn skal være barn

Lærerne må få tilbake status og respekt og tillit som fagpersoner som kan utføre jobben som kunnskapsarbeidere, uten unødvendig politisk innblanding. Skolen behøver en tillitsreform og Asker må jobbe lokalt for at lærere får tillit til å gjøre jobben sin.

MDG vil unødvendig rapportering til verks. Det finnes mange tidstyver i læreryrket som ikke bidrar til at lærere kan gjøre det de er til for - nemlig å være til stede for barna. MDG mener at lærere er noen av de viktigste nøkkelpersonene i samfunnet og i våre liv og bør få prioritere undervisning, sosiale relasjoner og et bedre læringsmiljø. MDG har også tro på at mindre testing og mer mestring vil gi en bedre skole, både for barn og voksne. Vi vil ikke innføre karakterer tidligere i skolegangen enn i dag. Veiledende samtaler skal kunne utfylle og delvis erstatte karaktersetting i ungdomsskolen. Varig kunnskap og relasjoner oppstår gjennom tillit, engasjement, erfaring og øvelse, ikke gjennom stadig pugging og testing. Vi vil øke fokus på all den avgjørende kunnskapen som ikke kan telles og måles på en skala. Det vil både de voksne og barna vokse på. Gode lærere - krever gode arbeidsforhold, herunder mulighet for å bo rimelig og bra - samt konkurransedyktig lønn.

Vi vil

- jobbe for å styrke tilliten til lærere og styrke lærernes status som fagpersoner.
- ha tilstrekkelig voksensettethet i skolen.
- ansette flere med spes ped og annen faglig kompetanse.
- øke ressurser, faglig rådgivning og oppfølging av PPT og BUP.
- at alle skoler skal ha tilgang til skole- eller parsellhager

- og bruke dem i undervisning.
- opprette et matkultursenter for barn.
- at alle skoler skal være miljøsertifiserte.
- at praktiske og kreative fag styrkes.
- at alle barn trygt kan gå eller sykle til skolen sin.
- at alle barn lærer å svømme i en svømmehall og i fjorden.
- en evaluering av bruk av digitale verktøy. Det skal være restriktiv skjermtilgang spesielt i 1. - 4. klasse.
- styrke skolebibliotekene. Mulighet for å velge arbeidspraksis som alternativ til vanlige skoletimer bør utvides.
- satse på ungt entreprenørskap.
- jobbe for flere lærlingplasser i det offentlige.
- at alle skoler i Asker har nettfiler.
- støtte et bredt utvalg av lavterskeltilbud for barn og foreldre som sliter i alle lokale sentra, gjerne etter modell fra Røykenhuset.
- jobbe for mindre forskjeller mellom kvaliteten på skolebyggene i kommunen og prioritere oppgradering og vedlikehold av de byggene vi har
- sikre at alle barne- og ungdomsskoler har 100% dekning av og tilgang på helsesykepleier og alternative læringsarenaer.
- etableres en alternativ læringsarena i den sørlige delen av kommunen. For barn og unge sør i Asker er reisetiden til eksisterende alternative kommunale læringsarenaer over 1 time hver vei.
- fremme en klok, balansert bruk av digitale læremidler.
- jobbe for mobilfri skole.
- forbud mot nettbrett i barnehage.
- tillate nettbrett først i 3. klasse.
- skolene skal ha store nok budsjetter slik at det kan kjøpes inn tilstrekkelig med lærebøker.

Barnevern

Vi er opptatt av at barn skal ha gode oppvekstvilkår. Alle som jobber med barn og ungdom har et ansvar for å medvirke til dette, og melde ifra ved bekymring. Dette krever ressurser og kompetanse. Ved bekymring er barnevernet en svært viktig instans, og det er helt essensielt at ansatte i barnevernet har god nok tid til oppfølging.

Vi vil

- prioritere tett oppfølging av barn og familier i kontakt med barnevernstjenesten
- ha tilstrekkelige ressurser og bemanning i barnevernstjenesten.
- begrense hvor mange barn og familier hver saksbehandler følger opp.
- sikre barns rett til medbestemmelse etter evne i alt som angår dem.
- øke samarbeidet mellom ulike instanser som er viktige for barns oppvekst og trivsel.
- å styrke oppfølgingen av fosterhjem

Ungdom

Unge er ikke bare fremtiden. Unge er også her og nå. Kommunen har en kjempeviktig oppgave i å sikre en trygg, god og utforskende ungdomstid, enten det er på skolen, fritiden, med familien, med venner og kjæreste eller i sitt første møte med arbeidslivet. Ungdom er ikke én gruppe - unge er mangfoldige - akkurat som andre aldersgrupper.

Vi vil

- ha flere tilbud for ungdom som Fritidsklubber og UngKultur.
- øke samarbeid med Mental helse om etablering av lokale ungdomstilbud.
- ha reduserte priser på kulturskolen.
- sikre lange åpningstider på bibliotek, og at meråpent bibliotek også kan gjelde for ungdom under 18.
- ha gode ikke-kommersielle møteplasser for alle.
- ha flere sykkel- og skateparker som ligger nært kollektivholdeplass.
- Innføre billigere månedskort og priser på enkeltbilletter for kollektivreiser for ungdom opp til 25 år.
- ha en skatehall etter modell fra Nøstehallen i den sydlige delen av kommunen f.eks. Spikkestad eller Røyken
- sikre bibliotek på Spikkestad
- gi kommunal støtte til menskopp, bind og tamponger
- sikre at Helsestasjon for ungdom (HFU) skal være et supplement til, og ikke komme i stedet for, skolehelsetjenesten.

En inkluderende og miljøriktig boligpolitikk

Asker har en lite inkluderende boligpolitikk og for høye priser. Det finnes få ulike boligtyper og mange eneboligfelt ligger langt fra kollektivknutepunkter - stikk i strid med moderne boligpolitikk. Dette gjør det vanskelig for unge å etablere seg i kommunen, som dermed blir mindre attraktiv. Kollektive boformer som er en viktig del av fremtidsrettet samfunnsutvikling er nesten fraværende.

I vår kommune bor de fleste i eneboliger og med høye boligpriser er det de med best råd som har mulighet for å etablere seg her. Nye boformer som «leie-til-eie» er moderne boligpolitikk som sikrer mangfold og kompetanse i en kommune. Mange som bor i enebolig i kommunen er enslige eldre som kunne hatt et rikere liv i en kollektiv boform. Generasjonsbolig og seniorbofellesskap er boformer i en fremtidsrettet samfunnsutvikling.

Til tross for at Asker ligger midt mellom studentbyene Oslo og Drammen og vi har plasser for høyere utdanning i kommunen, er studentboliger og hybelhus totalt fraværende. Å bygge mindre boliger i høyden med kun et begrenset antall tilhørende parkeringsplasser, nær togstasjonene, er fremtidsrettet. Å omdisponere plass som i dag brukes til parkeringsplasser, parkeringshus eller lagerbygg sikrer landskap og bidrar til nye former for både å bo og å arbeide. Fortetting nær knutepunkter og langt fra verdifulle hundremeterskoger er en del av moderne boligpolitikk.

Å ta være på tettsteders særpreg og å sette høye krav til byggeskikk og estetikk er viktig. Alle bygg skal være en del av kulturlandskapet over lang tid. Både nybygg og ombruk av eksisterende bygg skal ha høye krav til sirkularitet gjennom ombruk av bygningselementer og materialer samt krav til bruk av resirkulerte råvarer. I tillegg må vi bygge mer med bærekraftige materialer.

Som destinasjon har Asker høy verdi og offentlig tilgjengelige kolonihager og utleie av private hytter er morgenda. Å ha en inkluderende og miljøriktig boligpolitikk handler om å ha en variert boligstruktur i flere prisklasser. Kollektive boformer

og bedre tilrettelegging for utleie bidrar til sosial bærekraft, mangfold og inkludering. Bedre vedlikehold og ombruk av eksisterende bygg verner natur og dyrkbar mark. Landskap og landemerker som gamle hus og høye trær er avgjørende for gode bomiljøer, trivsel og røtter i lokalsamfunnet. Vi ønsker å øke tilbudet av boliger uten nødvendigvis å bygge nytt, men utnytte den eksisterende boligmassen bedre. Dette kan være å legge bedre til rette for og fjerne hindringer for utleie av store familieboliger, som det er et stort overskudd av i kommunen.

Vi vil

- utrede høyhus med parkeringskjeller/-underetasje på eksisterende innfartsparkeringer.
- legge til rette for rimelige hybelhus og studentboliger (3. boligsektor).
- etablere kolonihager som alternativ til private hytter. Kreve at en andel av boligene i kolonihager er reservert for utleie og det kan ikke ligge på matjord eller strandsone.
- sikre rimelige boliger for unge og bolig for mennesker i etableringsfasen gjennom leie-til-eie-ordninger, å gjøre det enklere å tilby utleie i store familieboliger og løsninger mellom det private markedet og sosialboliger
- at kommunen tar en større rolle i boligpolitikken, for eksempel ved å gå inn som eier i flere boligprosjekter.
- etablere kollektive boligløsninger, så som generasjonsboliger og studentboliger i kommunen.

- gjennom sosial og variert boligbygging, gjøre det mulig å skaffe seg rimelig bolig sentralt i Asker.
- omregulere sentrale arealer som i dag brukes til parkering, parkeringshus og lager, til innovative boligprosjekter som sikrer mangfold, og sosialt inkluderende boligtilbud.
- gjennom innovative arealplaner, boligpolitikk og byutvikling med vekt på bygging av rimelige og attraktive boliger i sentrumsområder, sikre mangfold og at kompetente og kloke hoder ønsker og får mulighet til å jobbe og bo i Asker.
- ha et godt tilbud av kommunale utleieboliger i ulike størrelser og prisklasse som er geografisk spredt i kommunen og tilgjengelig for flere.
- tilby midlertidige botilbud for flyktninger.
- tilby boliger som er tilpasset mennesker med ulike type funksjonsvariasjoner.

Menneske- og naturvennlig arealbruk

Askers byutvikling har, i likhet med de fleste norske tettsteder, vært basert på bilen som fremkomstmiddel de siste 60 årene. Myke trafikanter er ikke blitt prioritert og vi mangler trygge gang- og sykkelveier i hele kommunen.

Politikerens vekstambisjoner og utbyggeres mål om økonomisk gevinst har vært førende fremfor kvalitet, estetikk og miljøvennlig utvikling.

Til tross for at Askers innbyggere hegner om, og er flittige brukere av naturområdene i kommunen, har politikken prioritert behovene til bilbaserte reiser. Dette har ført til dårlig luft, høye klimagassutslipp, utrygge skoleveier, få og dårlige sykkelveier, i tillegg til lange køer der både biler og busser står og stanger. Parallelt med dette skal tettstedene i kommunen styrkes og utvikles til grønne oaser med yrende liv. Da må vi tenke annerledes og snu utviklingen vi har hatt frem til nå.

Landskapsverdier og kulturminner der folk bor og ferdes gir tilhørighet, gjenkjennelse og følelse av kontinuitet. Ved planlegging av utbygginger i stort og smått må disse hensynene verdsettes og ivaretas.

Grønne tettsteder med yrende liv, forutsetter færre biler og mer plass til folk, dyr og natur. Det forutsetter at tjenestene man bruker i hverdagen finnes i nærheten; skoler, barnehager, forretninger, helsetjenester, kollektivtilbud og offentlig service.

Det forutsetter at vi prioriterer at flertallet reiser til fots, med sykkel eller kollektivtransport. På denne måten vil tettstedene våre få mer liv, bli morsommere og tryggere for alle og tiltrekke seg næringsliv og kafeer.

Vi vil

- prioritere utvikling ved knutepunktene og nær-sentrene, og begrense utbygging utenfor disse områdene.
- begrense utbygging av «urørt terreng», men prioritere å gjenbruke og transformere allerede bebygde områder.
- ta ut byggeområder på dyrkbar jord, som ikke allerede er bebygget, av kommuneplanen.
- revurdere planlagte, bilbaserte byggeområder utenfor tettstedene, i arealplanprosessen.
- Mangfoldige aktiviteter i sentrumsområdene, med handel, arbeidsplasser, gode kommunikasjoner og varierte boliger gir gode liv. Utforming av boligområder må skje på barnas premisser, bilfritt og med leke- og nærturområder innenfor gangavstand.

Et attraktivt sentrum

Asker sentrum og de andre større tettstedene i Asker må også være attraktive for næringsliv og arbeidsplasser. En miks av bolig og arbeidsplasser gir mulighet for å jobbe lokalt og redusere pendling. Samtidig kan mange bedrifter ha sine kunder i nærheten, enten det er andre bedrifter eller innbyggerne. Vi mener at bedrifter primært må etableres i nærheten av knutepunkt for å utnytte nærheten til andre bedrifter og muligheten til kollektivtransport. Selv «plasskrevende» bedrifter og lager bør plasseres slik at det er kollektivdekning, samtidig som de har god tilknytning til jernbane, vei eller bådhavn.

Vi vil

- ha **by- og tettstedsutvikling** i de definerte knutepunktene i kommunen. Det betyr at man kan bygge tett, både boliger og næringsvirksomhet. Alle tjenester man har behov for i det daglige må ligge i gangavstand og grønne lunger må bevares eller utvikles.
- en stor del av **ny boligbygging** skal være rekkehus eller forskjellig typer flerboliger. Asker har en stor andel eneboliger og rekkehus og det vil alltid være godt tilbud av slike.
- gå inn for en kontrollert utvikling av høyhus. Ved å bygge relativt tett vil man kunne gi bedre tjenestetilbud lokalt og etablere/beholde grønne områder. Det må være kollektivtilbud innen 10 minutters gange.
- ha variasjon i boligstørrelse, og det må finnes mindre leiligheter for enslige og små familier. Ved knutepunktene og

nær-sentrene, med god kollektivdekning, må det kunne reguleres for og bygges med få eller ingen parkeringsplasser for personbiler.

- planlegge grøntarealer og lekeplasser «områdevis» slik at man sikrer store sammenhengende områder, ikke bare små «frimerker» ved hver bolig.
- være svært restriktiv til ny **spredt boligbygging**. Det må utarbeides en plan for hvor og hvordan man skal tillate fortetting av eksisterende boligområder, «eplehager» og restareal kan være viktige naturområder. Satse på skolene som «nav» med fritids- og idrettstilbud i nærmiljøet.
- at steder med togtilbud prioriteres ved knutepunktutvikling; Spikkestad - Asker og lokaltoget mot Oslo.
- ikke ha nye **hyttefelt**. Hyttebygging ellers må begrenses til allerede regulerte hyttetomter. Det må ikke tillates nye hytter i hundremetersbeltet mot sjø, og i hensynssone mot vann og vassdrag. Omregistrering av hytte til bolig kan bare skje i typiske boligområder og aldri i områder hvor man ikke ville tillatt boligbygging
- normalt ikke gi **dispensasjoner** i hundremetersbeltet mot sjøen og i LNFR områder. Strandsonen må åpnes for allmennheten også der det er tett bebygget. Vi ønsker en kontinuerlig kyststi langs sjøen.
- ved revisjon av kommuneplanen ta byggeområder som ikke enda er bebygget, som ligger på landbruksarealer, i 100m beltet langs sjøen, på viktige naturforekomster eller **dyrkbare** jord, ut av planen
- at når nye byggeområder ønskes inn i kommuneplanen, skal områder som allerede er bebygget/utnyttet prioriteres. Dette betyr at **transformasjon** eller gjenbruk av areal er ønsket, særlig ved lokalsentrene og i tettbygd strøk. Dette vil kunne spare gjenværende natur i bygge.

Ren energi og bærekraftig energiforbruk

Det finnes mange eldre boliger i vår kommune som ikke er energieffektive. Potensialet for å redusere forbruket er stort. Flere kommunale bygg varmes opp av ineffektiv elektrisk oppvarming, samtidig som mange av dem har takflater egnet for solstrøm. For å redusere forbruket må vi gi mer støtte til små tiltak som minsker varmetap og øker lokal energiproduksjon. Det må være rimelig og lettvis å minske forbruk og bidra til energisparing i Asker.

Mange energitiltak er lønnsomme for kommunen og det finnes nasjonale støtteordninger. Energieffektive boliger reduserer strømregningen, spesielt i perioder med høye energipriser. Vi ønsker at kommunen skal rette spesielle ENØK-ordninger mot husholdninger med lavinntekt.

Norge og Asker må legge om fra fossil til fornybar energi, og vi har få år på å gjøre dette. At mer transport, produksjon og oppvarming går på elektrisitet vil også kreve økt strømproduksjon. Asker kan bli en solenergikommune som øker den lokale, fornybare strømproduksjonen! Dette vil også gi gode ringvirkninger til et grønnere næringsliv.

Vi vil

- at Asker kommune skal etablere et ENØK-fond.
- sette mer ambisiøse mål for kommunens energisparing i kommunens egne bygg og utleieboliger.
- forsere overgang fra direktevirkende elektrisitet til varmepumper i kommunale bygg.
- innføre en plikt til å utnytte solenergi på egnede flater eller grønne tak på nybygg og øke bruken av lokal, fornybar energi (jordvarme mm).
- at Asker skal bli Norges fremste solenergikommune og innføre energiproduksjon på alle relevante kommunale takflater.
- videreføre kommunens energi-rådgivningstjeneste for husholdninger og opprette et lokalt fond for energisparingstiltak.
- satse på energilagring, for eksempel gjennom konsepter som GeoThermos.
- vurdere også andre energiformer, som bergvarme og bioenergi.
- etablere fyllestasjoner for biogass i kommunen for nyttetransport.
- FR områder. Strandsonen må åpnes for allmennheten også der det er tett bebygget. Vi ønsker en kontinuerlig kyststi langs sjøen.
- ved revisjon av kommuneplanen ta byggeområder som ikke enda er bebygget, som ligger på landbruksarealer,

- i 100m beltet langs sjøen, på viktige naturforekomster eller dyrkbar jord, ut av planen.
- at når nye byggeområder ønskes inn i kommuneplanen, skal områder som allerede er bebygget/utnyttet prioriteres. Dette betyr at transformasjon eller gjenbruk av areal er ønsket, særlig ved lokalsentrene og i tettbygd strøk. Dette vil kunne spare gjenværende natur i byggesonen.
- ta hensyn til og bevare landskapsverdier og materielle kulturminner og miljøer.
- at Asker sentrum blir bilfritt i en definert indre sirkel av det gamle sentrum. Flere tettsteder bør følge etter!
- bevare Askerparken til rekreasjon, lek og idrett.
- jobbe for at takareal på offentlige bygg og næringsbygg ifb. oppgradering enten utnyttes til energiproduksjon, overvannshåndtering, parselhager, biehotell, er offentlige tilgjengelige eller en kombinasjon av dette.
- sikre urbane områder mot overvann og implementere gode løsninger for overvannshåndtering, så som infiltrering i tak, langs infrastruktur og i dyrka mark
- åpne bekker for å bedre flomhåndtering, trivsel, folkehelse, grøntområder og biologisk mangfold.

Solid infrastruktur og grønn samferdsel

Mye av dagens arealpolitikk er en satsing på boligvekst i områder som øker bilbaserte reiser. Selv om vedtatt mål i Askers sykkelplan er 8 prosent innen 2026 og 12 prosent innen 2030, er det kun 4 prosent av alle dagens reiser som skjer på sykkel. Mangel på trygge sykkelveier og smart trafikkstyring gjør situasjonen enda verre. Sør i Asker er det lange avstander og et dårlig utbygd kollektivtilbud som spesielt elever og pendlere sliter med. MDG vil gi miljøvennlige reiser et løft.

Til tross for at de største utslippene i vår kommune kommer fra privatbilisme, satses det på boligvekst i områder med en allerede utfordrende trafikksituasjon. Langs Røykenveien og i Heggedal bygges nye boligfelt uten å stramme inn i parkeringsnormen eller å regulere trafikken. Konsekvensen er at kollektivtrafikken blir stående i samme kø som privatbilene som er på vei til innfartsparkeringen i Asker sentrum. Innfartsparkeringene må i sin tur tilpasses dagens behov.

Asker sentrum og nærområdene har et av landets beste kollektivtilbud, men kapasiteten må økes. Resten av kommunen må knyttes til stasjonene på Spikkestadbanen og Asker sentrum (som knutepunkt og kommunesenter) med et effektivt system av matebusser, der større boligområder gis forrang i rutesystemet. I motsetning til i dag, må det å reise kollektivt bli attraktivt også for dem som har lang reisevei. Bussforbindelsene til Oslo og Drammen må bedres, og Spikkestadbanen må bli hurtigtog mellom Asker og Oslo.

Solid infrastruktur og grønn samferdsel handler om å prioritere folk, miljø, natur og klima i kommunens valg av transportløsninger. Bedre kollektivløsninger og tilrettelegging for sykling fremfor bilbaserte satsinger som ny E18. Lokale mål om reduksjon av utslipp og biler inn til byene løses ikke med fossile motorveier. MDG har anslått kostnaden for ny E18 til nærmere 100 milliarder kroner. Vi må i stedet prioritere lokale miljøtiltak, som bedre sykkelveier og bedre gange- og kollektivtilbud, i tråd med nasjonale mål om at all vekst i persontrafikken skal tas med kollektiv, sykkel og gange.

Å gå og sykle er bra for helsen og miljøet og for å nå målene kreves en kraftigere innsats. Ekspres sykkelvei, senkede fartsgrenser med omgjøring til bygater, samt miljølokk over E18 ved Asker sentrum er det som vil bidra til en grønnere sentrumsutvikling med potensial for mange flere boliger i og ved sentrum. Det er viktig at barn og ungdom enkelt og rimelig kan komme seg til skole og aktiviteter utenom skolen uten å måtte bli kjørt av foreldre.

Eksempel:

En leddbuss på 24 meter kan frakte 152 personer. En personbil som kjører 60 km/t og skal holde 3 sekunder avstand til bilen foran, behøver 50 meter pluss bilens lengde. Målinger viser at opp til 90% av bilister kjører alene i bilen i rushen. 130 personer i hver sin bil krever 6,5 km veilengde, i stedet for 75 meter for en full buss.

Askers temaplan «Handling mot klimaendringer» skisser ut en rekke strategier og tiltak som kan bidra til å nå målene, men det svikter i konkrete tiltak og prioriteringer.

Vi vil

- fornye E18 med satsing på miljølokk, sykkelekspressvei og bygater med redusert fartsgrense.
- ta i bruk bompengeløsninger og veiprising i sentrale områder i kommunen.
- tilrettelegge for helårs sykling med bedre måking av sykkelveier på vinteren.
- prioritere innsats for å sikre gang og sykkelveier fra boligområder til skoler, til kollektivknutepunkt og mellom tettstedene.
- ha trygge skoleveier og lære barna å gå og sykle til skolen i hele kommunen.
- etablere et eget program for lokal støtte til kjøp av elsykkel.
- gi transportsyklister tryggere vilkår, med egne merkede felt i kjørebane og bredere sykkelfelt med tryggere merking for å sikre adskilte kjørebaneer.
- at Oslostandard for sykkelveibygging skal gjelde i tettbebygde strøk.
- etablere trygg sykkelparkering med tak ved alle buss- og jernbanestasjoner.
- etablere høyfrekvent matebuss fra/til enkelte større boligområder og jernbanestasjoner i kommunen. Matebussen skal gis fortrinn i rushtidsavviklingen gjennom ulike trafikkreguleringstiltak.
- ha ekspresmatebusser fra steder med lang avstand til Spikkestadbanen for å gi et attraktivt tilbud til dem som har lengst reisevei.
- styrke togtilbudet på Spikkestadbanen ved flere avganger og ekspresstog til Oslo.
- ha introduksjonspriser og rettet markedsføring på utvidete ruter for å gjøre tilbudet ekstra attraktivt i den første fasen.
- direkte bussforbindelse fra større bo-områder i Røyken og Hurum til Oslo og Drammen.
- innføre ungdomstakst på kollektivreisekort opp til 25 år som gjelder hele døgnet og ikke bare som skoleskys som i dag.
- gjøre enkeltreiser med kollektivtrafikk billigere.
- øke kapasitet for pendlerparkering utenfor Asker sentrum.
- innføre fleksibelt månedskort som er tilpasset dagens behov.
- innføre smart trafikkstyring på Slemmestadveien, Røykenveien, Asker sentrum og E18.
- satse på fossilfrie hurtigbåter.
- fjerne veier når vi bygger nye, slik Tyskland og mange andre land gjør.
- ha et Asker sentrum prioritert for gående, syklende, lek og opphold, i stedet for biltrafikk.
- ha trygge skoleveier med hjertesoner og lavere fartsgrenser.
- flytte 0-vekstlinjen lengre syd i kommunen. På sikt skal nullvekstmålet gjelde i hele kommunen.
- ha én kollektivsone i hele Asker.
- ha fleksible billettsystemer der du betaler etter bruk og behov.
- ha bussforbindelse gjennom Oslofjordtunnelen.
- forsterke kollektivtilbudet mellom knutepunktene, med regelmessige avganger. Det må også tilrettelegges for bruk av sykkel på disse strekningene.
- jobbe med et helhetlig sykkelnettverk som tar i bruk eksisterende skogsbilveier, blindveier, stier og smett og gir syklister den retteste, tryggeste og flateste veien på kryss og tvers i kommunen uten å alltid måtte ferdes rett ved veibanen.
- sikker sykkelparkering under tak, gjerne ved bruk av innovativ teknologi.
- gå imot flytting av havna til Dramstadbukta.
- bevare Årosmarka og gå imot utvidelse av næringsparken på Follestad.

Sunn mat og bærekraftig lokalt landbruk

Norge har kun 3 prosent dyrkbart landareal, og av dette blir store områder bygget ned eller tatt ut av produksjon hvert år. Gamle Asker har de siste 50 årene halvert sitt jordbruksareal. De to største årsakene til dette er arealendringer som boligbygging og nedleggelse av mindre gårdsbruk.

Til tross for å være en landbrukskommune med matjord av særlig god kvalitet, bygget Asker i 2018 ned mest matjord i hele landet. Fler og fler jordbruk legges ned fordi forutsetningene for drift blir dårligere. Vekstvillig politikk fører til at jordbruksarealer fragmenteres gjennom fradeling. Dette truer vår matproduksjon både lokalt og nasjonalt! Bønder med små bruk må få en bedre inntekt slik at jordbruksarealene vi har igjen holdes i drift. I tillegg må vi sørge for at jordbruksarealene holdes sammen og ikke deles opp i mindre jordflekker som det blir vanskeligere å drive. Dagens kommune har hatt en reduksjon av jordbruksareal på 17 %, fra 42.680 da i 1969 til 35.506 da i 2020. Vi har ingen matjord å miste!

Skogen er en viktig del av landbruket og et utnyttet matfat. Til tross for gode ambisjoner og retningslinjer fører dagens skogbruk til tap av naturmangfold som er forutsetningen for livsgrunnlaget vårt. Hver femte art i norsk natur står i fare for å dø ut. Vi vet at skogbrukere ønsker å bidra og gjør mye under krevende rammebetingelser i dag. Men det er ikke nok. Dagens skogbruk blir stadig mindre lønnsomt og kvaliteten på trevirket blir dårligere. Flatehogst, gjengroing og tap av gammelskog er viktige årsaker. Kun 4% av skogen i Asker er vernet til tross for et nasjonalt mål om 10%. Dette må vi snu!

Et bærekraftig landbruk med utmarksdrift produserer god og sunn mat, materialer og fornybar energi, men også livsviktige økosystemtjenester som biologisk mangfold, rik dyrket mark og rent vann. Måten jord, husdyr og skog forvaltes på, er avgjørende for om vi øker eller minsker utfordringer knyttet til flom, CO2-balanse i atmosfæren, erosjon, overgjødsling av fjord og vassdrag, matvareberedskap og biologisk mangfold.

Vi vil

- ha et sterkere rettsvern for dyrkbar mark og matjord, gjennom arealnøytralitet og nullvisjon for nedbygging av dyrkbar mark og matjord.
- ha økologisk drift av dyrkbar mark med en målsetting om 10 % andel av arealet i 2025 og 50% i 2050.
- etablere økonomisk støtte for å drive mindre jordflekker som kjøkkenhage, skolehage eller lignende.
- redusere energiforbruket i matproduksjon med mål om netto produksjon av grønn energi i jordbruket.
- at all dyrking skal tilstrebe økt mikroliv, infiltrasjon av nedbør og karbonbinding i jorda, som oppnås gjennom regenerativ drift av jord og skog. Dette gir tilgang i dypet til mikroliv og planterøtter og reduserer erosjon og avrenning av plantenæring.
- ha høye krav til dyrevelferd for alle husdyr.
- få vedtatt konkrete mål for lokal og økologisk mat i kommunens innkjøpsstrategi.
- styrke arbeidet mot matsvinn i alle ledd – fra jord til bord.
- ha økt dialog mellom landbruket og innbyggerne for å bidra til innsikt og kunnskapsutveksling samt bedre tilgang på lokal mat.
- reetablere naturbeitemarker og ta i bruk utmarksbeite.
- etablere et «Future Fed» program, likt «Future Built» - et innovasjonsprogram og utstillingsvindu for de mest ambisiøse aktørene i landbruket med visjon om å vise at det er mulig å utvikle et bærekraftig og attraktivt landbruk
- utvikle takarealer og skrotarealer for urban dyrking og infiltring av overvann.
- øke tilgjengelighet for lokalmat gjennom flere arealer til REKO-ringer, Bondens Marked og lignende, samt høyere krav til lokalmat og merking av lokalmat i dagligvarebutikkene.
- at kommunen skal ha en plan for sivil beredskap som inkluderer lokal dyrking og lagring av essensielle matvarer.
- øke selvforsyningen ved urbant landbruk, kjøkkenhager og mer bruk av grønne områder til andelslandbruk og lokal matproduksjon.
- at Asker så langt mulig blir selvforsynt med lokalt dyrket frukt og frilandsgrønnsaker.
- gjeninnføre øremerkede midler til miljøkompetanse i kommunen.
- forby bruk av Roundup - glyfosat.

Lokaldemokrati er viktig - en ny politisk kultur

Asker kommune har fokus på lokaldemokrati og medborgerskap. Lokalsamfunnsutvalg og innbyggertorg skal bidra til innbyggernes deltakelse og mulighet til å påvirke. For å få det til må lokalpolitikere være tilgjengelige og tilstede. I tillegg må interessen trigges hos innbyggerne, og særlig barn og unge. Så må barrieren for å delta som folkevalgt og frivillig fjernes. Skal fine ord og ambisjoner få betydning og oppleves av våre innbyggere må demokratiet komme dit de bor.

Demokrati er en viktig verdi i samfunnet vårt. Lokaldemokratiet er bærebjelken i en fri og deltakende kommune. De Grønne er opptatt av at grasrot demokratiet og deltakelse styrkes og utvikles slik at flest mulig kan få en stemme og bli hørt. Reell påvirkningsmulighet på beslutninger som angår oss som bor i en kommune er avgjørende for tillit og trivsel. For å ha reell påvirkningsmulighet må lokalpolitikere være tilgjengelige og tilstede.

Lokaldemokrati har igjen fått en helt spesiell betydning. I en situasjon der det er krig i Europa og vi må løse en åpenbar klima- og naturkrise er faren for avdemokratisering og radikaliserings stor. Når utfordringene blir alvorlige og livstruende står MDG for en fredelig, demokratisk politikk. Fred, frihet og suksess med å løse krisene som truer vårt livsgrunnlag, er helt avhengig av at vi klarer å forsvare, hegne om og videreutvikle demokratiet vårt. MDG jobber for å gjøre det nedenfra og opp. Vi ønsker å bryte ned barrierer slik at flere deltar som folkevalgte eller i frivillig arbeid! God forankring og felles oppslutning om tiltak, visjoner og omstilling i kommunene er det viktigste og mest slagkraftige verktøyet vi har for å skape et godt samfunn og gode liv for alle.

Vi har tro på at befolkningens deltagelse og utnyttelse av lokale kunnskaper spiller en nøkkelrolle i et mangfoldig og bærekraftig samfunn. Det finnes mange måter å organisere lokaldemokratisk deltakelse på. I Asker har vi etablert flere lokalsamfunnsutvalg. MDG ønsker at denne modellen utvides til alle tettsteder. Det er viktig at slike nærdemokratiske ordninger ikke bare blir et sandpåstrøingsorgan, men at de får nok innflytelse og deltakelse.

Godt lokaldemokrati er dessuten viktig for det samlede norske demokratiet. Gjennom det lokale demokratiet løses lokale saker av folkevalgte som representerer befolkningen, og som er tilgjengelige for innbyggerne. Det er spredning av makt og politisk tillitsbygging i samfunnet som er av avgjørende betydning.

I MDG jobber vi for at mangfold i politiske prosesser skal skape meningsfulle, inkluderende arenaer, mangfold i rekruttering, aktiv lytting og dialog. Vi vil løfte statusen for folkevalgte og mennesker som engasjerer seg og tar ansvar lokalt. mangfold, rik dyrket mark og rent vann. Måten jord, husdyr og skog forvaltes på, er avgjørende for om vi øker eller minsker utfordringer knyttet til flom, CO2-balanse i atmosfæren, erosjon, overgjødsling av fjord og vassdrag, matvareberedskap og biologisk mangfold.

Vi vil

- utvide nærdemokratiske ordninger som lokalsamfunnsutvalg og innbyggertorg til alle tettstedene.
- ha en pilot som gir disse organene direkte tilgang til der beslutningene blir tatt.
- øke samarbeid mellom frivilligheten, politikken, kunnskapsinstitusjoner og næringslivet.
- bygge tillit gjennom lokal forankring.
- ha et krafttak for å rekruttere ungdommen til samfunnsdeltakelse.

- utforske digitale virkemidler for medvirkning og demokratisk deltakelse med spesielt fokus på barn og unge.
- styrke læring om demokrati og medvirkning i barnehagen og skolen.

Sosialt ansvar og mangfold

Asker har en mangfoldig befolkning med mange kulturer og religioner, ulike inntektsnivåer, familie og interesser. Kultur- og idrettstilbudene er mange, men for de med minst inntekt er tilbudene for få. Behovet for flere varierte lavterskeltilbud er stort, særlig for barn og ungdom. Å legge til rette for at alle kan delta er et av de viktigste tiltakene for inkludering, god psykisk helse og for å utjevne sosiale forskjeller.

Miljøpartiet De Grønne anser mangfold som en betingelse for et grunnleggende fritt og vitalt samfunn. Mangfold er en forutsetning for å finne nye løsninger på kollektive og individuelle utfordringer. Vi mener at alle mennesker har rett til å foreta egne valg, uttrykke seg fritt og forme egne liv – men med respekt for andres liv og behov. Denne friheten omfatter de sosiale, kulturelle, intellektuelle og åndelige aspektene i et menneskes liv, så vel som de materielle. Å sikre mangfoldet krever gjensidig forståelse, respekt og aktiv beskyttelse.

Dagens situasjon med krig i Europa, klima- og naturkrise og en energikrise som rammer mange, krever nytenkning for å ivareta et godt liv med tilstrekkelig frihet, tilbud og inntekt for alle innbyggere.

Kommunen har en nøkkelrolle her og De grønne vil at det skal være enkelt å søke støtte til alle typer kulturtilbud. Vi er særlig opptatt av at barn og unge i kommunen skal tilbys større og varierte lavterskel kulturtilbud der de bor. Et fritids- og kulturtilbud for alle uansett lommebok er et av de viktigste tiltakene for inkludering, god psykisk helse og for å utjevne sosiale forskjeller.

Kulturtilbud for alle

Vi vil

- sikre og videreutvikle kortreist fritids- og kulturtilbud for alle.
- at Asker blir forsøkskommune for å prøve ut garantert grunninntekt.
- tilby gratis leie av kommunale lokaler til øvelser, møter og trening.
- utvide det flotte tilbudet i kulturskolen til flere kunstgrener og kulturformer.
- øke støtten til frivillige organisasjoner med vekt på friluftsliv, forskjønnelse av tettstedene og kulturbevaring, for å fremme kulturaktivitet i tettstedene våre.
- utvikle flere offentlige møteplasser uten kjøpemas.
- være nysgjerrig på hva folk i Asker ønsker seg av andre tilbud.
- satse på brukerfokuserede digitale tjenester som minsker behov for spesialkunnskap om databruk i alle brukergrupper, fremmer inkludering og motvirker utenforskap.
- legge til rette for at personer med ulike funksjonsvariasjoner også skal ha tilgang til friluftsliv, kulturtilbud, idrett og fritidstilbud.

Rikt og variert friluftsliv og et bredt idrettstilbud

De Grønne ønsker alle tiltak som kan øke bruk av våre rike

friluftsområder og øke støtten til frivillige organisasjoner som satser på friluftsliv. Å komme seg ut i marka og i de lokale hundremeterskogene er viktig for mange og er et av våre enkleste tiltak for et godt liv og god folkehelse. En enkel sti langs dyrket mark kan være av større allmenn nytteverdi enn en ny lysløype med sporlegging to ganger daglig.

Vi vil

- at alle barn skal ha tilgang på en hundremeterskog.
- prioritere tiltak for bevaring og vedlikehold av lokale uteområder, stier og parker foran bygging av nye anlegg.
- få til flere stier og smett som også kan komplettere gang- og sykkelveinettet i kommunen.
- hegne om stillheten der den finnes.
- si nei til vannskuter og høy fart langs vår kystlinje

Vårt mål for idretten er å få flest mulig i aktivitet, ikke å finansiere stadig flere og større spesialiserte anlegg.

Meningsfull fritid og et mangfoldig kulturliv med naturen som kilde til livskvalitet

- Kulturlivet og frivilligheten skal gi farge og mening til askerbøringenes hverdagsliv. De skal hver på sin måte være med på å sikre mangfoldet som må prege demokratiske og bærekraftige samfunn.
- Asker skal utnytte sine kulturarenaer og satse på

kortreiste opplevelser. Kirken og kirkens rom skal kunne benyttes til lavterskel tilbud som støtter integrering og arbeide med miljø og natur, respekt for naturen, skaperverket og alt liv, som eksempelvis satsing på Grønn kirke, høsttakkefest, møteplasser i naturen og styrking av gamle pilgrimsleder.

Vi vil

- øke sambruk og utnyttelse av eksisterende anlegg.
- legge til rette for at barn og unge kan prøve de idrettene de har lyst til å prøve uten at det koster for mye.
- legge til rette for fysisk aktivitet og utelek for barn der de bor.
- støtte opp om å utvikle flere BUA-sentraler.
- holde treningsavgifter på lavest mulig nivå for allidrett og lagidretter som fotball, håndball m.fl.

Inkludering av flyktninger

De Grønne ønsker alle tiltak som kan øke bruk av våre rike friluftsområder og øke støtten til frivillige.

Vi vil

- arbeide for å ta imot og bosette flere flyktninger i Asker.
- at flyktningene får tett oppfølging den første tiden i Asker.
- tilrettelegge for sosiale og inkluderende møteplasser for nye landsmenn- og landskvinner og barn, der norske og flerkulturelle kan bli kjent og lære av hverandre.
- kartlegge flyktnings kompetanse for å kunne tilby individuell, arbeidsrettet opplæring, og at alle kan få bruke de ressursene de har.
- sørge for god helsehjelp til flyktninger og innvandrere tilpasset deres behov, der ansatte har flerkulturell kompetanse og kunnskap i bruk av tolk tilby asylsøkere og papirløse bedre tilgang på helsetjenester, opplæring, arbeid og andre tilbud som gir dem mulighet til å delta i fellesskapet.
- enslige mindreårige skal få den oppfølgingen de har behov for, og ettervern på lik linje som andre ungdommer etter barnevernsloven.

Tilrettelegging for ulike funksjonsevne

Folk har ulike forutsetninger for deltakelse. De Grønne er opptatt av at alle skal få frihet til å leve sine egne liv og utnytte sitt eget potensial, uavhengig av funksjonsvariasjoner. Målet med BPA og andre virkemidler som BPA m.f. bør være at mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke bare kan få hjelp til å dekke primære behov, men også få støtte slik at de kan delta i samfunnet på lik linje med andre og leve livet på sine egne premisser, med mulighet for å være sosial, ha ferie og fritidsaktivitet.

Vi vil

- at brukerstyrt personlig assistanse (BPA) skal forvaltes som et likestillingsverktøy og tilbys på flere arenaer.
- sette av ressurser slik at eksisterende offentlige bygg kan bli universelt utformet, herunder også skoler.
- gi norsk tegnspråk større plass i det offentlige rom, og tilby tegnspråk som valgfag i grunnskolen.
- arbeide for at veier til og fra holdeplasser/terminaler, transportmidler, billettsystemer og informasjonssystemer kan benyttes av alle.
- at flest mulig har anledning til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- at unge med funksjonsnedsettelse i større grad selv får velge eget bosted og boform.
- tilby ledsagerbevis til kulturelle arrangementer som kommunen støtter.

NAV

i perioder vil de fleste ha behov for økonomisk bistand, oppfølging eller veiledning fra NAV.

Vi vil

- øke satsene for sosialhjelp.
- holde barnetrygden utenfor ved beregning av sosialhjelp.
- ha mer rom for bruk av sosialfaglig skjønn.
- jobbe for at NAV sine tjenester og ansatte skal være tilgjengelig for de som har behov.
- ha tilstrekkelig bemanning for å kunne gi god oppfølging.

